

**ZAMONAVIY TA'LIM STRATEGIYALARI:
MUAMMO VA YECHIMLAR**
Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya
2026-yil 30-aprel

**OLIY TA'LIMDA INTERAKTIV VA KREATIV METODLAR ORQALI TANQIDIY
FIKRLASHNI RIVOJLANTIRISH**

Ismoilova Gulbaxor Azamovna

*Qo'qon davlat universiteti dotsenti,
Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)*
ismoilovag352@gmail.com

Rustamjonova Namuna Samandar qizi

Qo'qon DU Pedagogika yo'nalishi talabasi
rustamjonovanamuna@gmail.com

Annotatsiya. Ushbu maqola kreativ yondashuv asosida ta'limni takomillashtirish, innovatsion metodlar va texnologiyalarni joriy etish, zamonaviy AKT vositalari, interaktiv usullar, raqamli resurslar va virtual muhitlardan foydalanish kabi mavzularni o'z ichiga oladi. Oliy ta'lim muassasalarida kreativ yondashuv asosida mustaqil ta'limni tashkil etish zaruriyati, mustaqil ta'limni tashkil etish shakllari to'g'risida ma'lumotlar keltirilgan. Kredit-modul tizimida mustaqil ta'lim soatlarining oshishi aynan talabalarni fanga oid bilimlarni mustaqil o'zlashtirishga qaratilganligiga e'tibor berish lozimligi xususida to'xtalib o'tilgan.

Kalit so'zlar: mustaqil ta'lim, kreativ yondashuv, kredit-modul, mustaqil ta'lim shakllari, mustaqil fikrlash.

O'zbekiston Respublikasida uzluksiz ta'lim tizimini takomillashtirish, ta'lim sifatini yaxshilash va samaradorligini ta'minlashda moddiy omillar o'rinda ta'lim muassasalarida mustaqil ta'limni tashkil etishni takomillashtirish darajasi, salohiyati ham zarur. Talabalar mustaqil ishi mexanizmlarini takomillashtirish va davr talablariga muvofiq faoliyat yurita olishlari uchun zarur shart-sharoit yaratishda oliy ta'lim tizimi alohida o'rin tutadi. Zamonaviy ta'lim tizimi doimiy ravishda yangilanish va rivojlanishga muhtoj. O'quvchilarning yangi bilimlarni o'zlashtirishdagi samaradorligini oshirish, ularning ijodiy va tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish ta'lim tizimining asosiy maqsadlaridan biridir. Shundan kelib chiqib, ta'limda kreativ yondashuvni qo'llash dolzarb vazifaga aylanmoqda. Ushbu maqolada kreativ yondashuvning ta'lim jarayoniga ta'siri, uning metodologiyasi va ta'limni takomillashtirishdagi roli tahlil qilinadi. Qonunchilik palatasi tomonidan 2020 yil 19 mayda qabul qilingan va Senat tomonidan 2020 yil 23 sentabrda ma'qullangan O'zbekiston Respublikasi "Ta'lim, to'g'risida" gi O'RQ 637-sonli [1] qonunida ham ta'lim sifatini yaxshilash, talabalarining turli shakllarda ta'lim olishi (ishlab chiqarishdan ajralgan holda ta'lim olish (kunduzgi); ishlab chiqarishdan ajralmagan holda ta'lim olish (masofaviy, sirtqi, kechki); dual ta'lim; oilada ta'lim olish va mustaqil ishi; kata yoshdagilarni o'qitish va ularga ta'lim berish; inklyuziv ta'lim; eksternat tartibidagi ta'lim; mudofaa, xavfsizlik va huquqni muhofaza qilish

**ZAMONAVIY TA'LIM STRATEGIYALARI:
MUAMMO VA YECHIMLAR**
Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya
2026-yil 30-aprel

faoliyati sohasidagi kadrlarni tayyorlash) belgilab qo'yilgan. Shunday ekan, yuqoridagilarni inobatga olib mustaqil ta'limni tashkil etishni takomilashtirish, mustaqil o'rganishga bo'lgan motivatsiyani kuchaytirish muhim vazifa hisoblanadi.

Ushbu tadqiqotda sifatli tadqiqot usuli qo'llanildi. O'quvchilarning ijodiy faoliyatini o'rganish uchun kuzatuvlar, so'rovnomalar va intervyular o'tkazildi. Tadqiqotda 100 nafar o'quvchi ishtirok etdi, ularning 60 nafari o'quvchilardan iborat bo'lib, qolgan 40 nafari o'qituvchilardir. Darhaqiqat, jamiyat va fan-texnika taraqqiyotining hozirgi bosqichida ta'lim-tarbiya jarayoni, uning mazmuni, shakl, metod va vositalari, mutaxassislar tayyorlash jarayoniga ta'sirini tahlil etganda, ta'lim jarayoniga kreativ yondashuvga bo'lgan ehtiyoj quyidagilar bilan belgilanishini aniqladik:

Birinchidan, ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish ta'lim tizimi, metodologiyasi va o'quv jarayoni texnologiyasini tubdan yangilashni talab qiladi. Bunday sharoitda o'qituvchining faoliyati pedagogik yangiliklar yaratish, ilg'or tajribalarni o'zlashtirish va ulardan foydalanish ko'nikmalarini egallashdan iborat. Bu esa, o'z -o'zidan bo'lajak pedagoglarda kreativ qobiliyatlarini rivojlantirish zaruriyatini keltirib chiqaradi. Ikkinchidan, ta'lim mazmunini insonparvarlashtirish o'qitishning yangi tashkiliy shakllari, texnologiyalarini izlash, ya'ni ta'limga innovatsiyalar kiritishni taqozo qiladi. Ta'lim jarayoniga innovatsiyalar kiritishning muhim shartlaridan biri esa, o'qituvchining innovatsion tayyorgarligi, ijodkorligi va kreativ faolligi bilan tavsiflanadi. Uchinchidan, pedagogik yangilikni o'zlashtirish va uni amaliyotga tatbiq etishga nisbatan bo'lajak o'qituvchilarda faol mayllarni rivojlantirish kabilar tadqiqot muammosining ijtimoiy, pedagogik-psixologik jihatdan dolzarbligini ifodalaydi.

Ma'lumotlar to'plash jarayonida quyidagi metodlar qo'llanildi:

O'quvchilarning kreativ yondashuvga bo'lgan munosabatini aniqlash uchun so'rovnomalar o'tkazildi.

O'qituvchilarning kreativ yondashuvni qo'llashdagi tajribalarini o'rganish uchun intervyular olib borildi.

Dars jarayonlarida o'quvchilarning ijodiy faoliyatini kuzatish orqali ma'lumotlar yig'ildi.

Yig'ilgan ma'lumotlar sifatli tahlil usullari yordamida tahlil qilindi. So'rovnomalar va intervyulardan olingan javoblar tematik tahlil qilindi, kuzatuvlar esa kontent tahlili yordamida tahlil qilindi.

Tadqiqot natijalari quyidagi asosiy xulosalarni ko'rsatdi:

Ijodiy faoliyatning oshishi: Kreativ yondashuvni qo'llash orqali o'quvchilarning ijodiy faoliyati sezilarli darajada oshdi. O'quvchilar yangi g'oyalar ishlab chiqishda, muammolarni hal qilishda va o'z fikrlarini erkin ifoda etishda faol ishtirok etdilar.

Tanqidiy fikrlashning rivojlanishi: O'quvchilarning tanqidiy fikrlash ko'nikmalari rivojlandi. Ular o'z fikrlarini asoslashda, dalillarni keltirishda va qarorlar qabul qilishda yanada ehtiyotkor bo'ldilar.

**ZAMONAVIY TA'LIM STRATEGIYALARI:
MUAMMO VA YECHIMLAR**
Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya
2026-yil 30-aprel

O'qituvchilarning metodologik tayyorgarligi: O'qituvchilarning kreativ yondashuvni qo'llashdagi metodologik tayyorgarligi oshdi. Ular yangi metodlarni o'zlashtirishda va dars jarayonida innovatsion texnologiyalarni qo'llashda faol ishtirok etdilar.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, kreativ yondashuv ta'lim jarayonida o'quvchilarning ijodiy va tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirishda samarali vosita hisoblanadi. Ushbu yondashuv o'quvchilarga yangi g'oyalarni ishlab chiqish, muammolarni hal qilish va o'z fikrlarini erkin ifoda etish imkoniyatini yaratadi. Shuningdek, kreativ yondashuv o'qituvchilarning metodologik tayyorgarligini oshiradi va ta'lim jarayonining sifatini yaxshilaydi. Biroq, kreativ yondashuvni ta'lim jarayoniga joriy etishda ba'zi muammolar mavjud. O'qituvchilarning yangi metodlarni o'zlashtirishdagi qiyinchiliklari, ta'lim muassasalarining resurslar bilan ta'minlanishidagi muammolar va o'quvchilarning kreativ yondashuvga bo'lgan tayyorgarligi bu muammolar orasida keltirilishi mumkin. Ushbu muammolarni hal qilish uchun o'qituvchilarga doimiy ravishda malaka oshirish kurslari tashkil etilishi, ta'lim muassasalarining resurslari yaxshilanishi va o'quvchilarga kreativ yondashuvni o'rgatish bo'yicha maxsus dasturlar ishlab chiqilishi zarur.

Ta'lim jarayoniga kreativ yondashuv asosida talabalarda ijodkorlik qobiliyatlarni rivojlantirishning zarurligi o'zaro faol munosabatlar ta'sirida rivojlanadigan ko'nikmalarni shakllantirish imkonini beradi. Bu esa oliy ta'lim muassasalaridagi ta'lim muhiti, o'qitish shart-sharoitlari va metodlarining interfaol xarakter kasb etishini ta'minlashni talab qiladi.

“Mustaqil ta'lim olishni tashkil etish uchun nafaqat muayyan kasbga yoki faoliyat sohasiga qiziqish, balki ushbu faoliyat turiga layoqatning mavjud bo'lishi ham talab etiladi” [2, 15].

Mustaqil ta'lim bevosita mustaqil fikrlash bilan uzviy bog'liqligi sababli unga berilgan ta'rifni ham keltirib o'tish maqsadga muvofiq: «Mustaqil fikrlash -insonning o'z oldida turgan muammolarni maqsad va vazifalarini belgilagan holda o'z bilimi va hayotiy tajribalariga tayanib, turli yo'l, usul, vositalar yordamida, o'zining intellektual imkoniyatlari darajasida mustaqil ravishda hal qilishdan iborat bo'lgan aqliy faoliyatidir» [2, 40]. Shunga ko'ra, so'nggi yillarda o'ziga xos dolzarflik kasb etayotgan mustaqil ta'lim asosida talabalarning kreativ qobiliyatlarini rivojlantirish, erkin-ijodiy ta'lim muhitini shakllantirishning zaruriy pedagogik shart-sharoitlarini takomillashtirish, oliy ta'lim muassasalaridagi o'quv va tarbiyaviy faoliyatni loyihalashtirishning integrallashgan pedagogik tizimini amaliyotga tatbiq etish orqali jarayon samaradorligini oshirish masalasi tadqiqotimizning asosini tashkil etadi.

Kreativ yondashuv ta'lim tizimida o'quvchilarning ijodiy va tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirishning samarali vositasidir. Ushbu yondashuv o'quvchilarga yangi g'oyalarni ishlab chiqish, muammolarni hal qilish va o'z fikrlarini erkin ifoda etish imkoniyatini yaratadi. Shuningdek, kreativ yondashuv o'qituvchilarning metodologik tayyorgarligini oshiradi va ta'lim jarayonining sifatini yaxshilaydi. Shuning uchun ta'limda kreativ yondashuvni tatbiq etish va uning samaralarini ta'minlash uchun zarur resurslar va metodologiyalarni ishlab chiqish juda muhimdir.

**ZAMONAVIY TA'LIM STRATEGIYALARI:
MUAMMO VA YECHIMLAR**
Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya
2026-yil 30-aprel

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni. 2020-yil 23-sentyabr.
2. Muslimov N.A, Qo'ysinov O.A Kasb ta'limi o'qituvchilarini tayyorlashda mustaqil ta'limni tashkil etishning nazariyasi va metodikasi. Monografiya -T, "Fan" 2009
3. B. Sattorov, A. Toshxonov. Talabalar mustaqil ishini tashkil etish va nazorat qilish bo'yicha Uslubiy ko'rsatma. Namangan 2019